

UBND THỊ XÃ AN KHÊ
PHÒNG KINH TẾ

Số: 307 /KT

V/v chủ động triển khai các biện pháp kiểm soát, phòng, chống bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

An Khê, ngày 06 tháng 11 năm 2020

Kính gửi:

- Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã;
- Ủy ban nhân dân các xã, phường.

Thực hiện Văn bản số 2238/UBND-NL ngày 03/11/2020 của Ủy ban nhân dân tỉnh Gia Lai về việc tập trung nguồn lực và khẩn trương triển khai các biện pháp kiểm soát, phòng, chống bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò; Công văn số 3002/SNNPTNT-CCCN TY ngày 03/11/2020 của Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn về việc Chủ động triển khai các biện pháp kiểm soát, phòng, chống bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò. Phòng Kinh tế thị xã đề nghị Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã, UBND các xã, phường chủ động triển khai các biện pháp phòng, chống nguy cơ xâm nhiễm của bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò trên địa bàn thị xã, cụ thể như sau:

1. Tóm tắt một số đặc điểm của bệnh Viêm da nổi cục:

- Bệnh Viêm da nổi cục (tên tiếng Anh là Lumpy Skin Disease, viết tắt là LSD) là bệnh truyền nhiễm do vi rút thuộc họ Poxviridae gây ra trên trâu, bò. Vi rút này không gây bệnh trên người.

- Đường truyền lây chủ yếu qua côn trùng đốt như muỗi, ruồi, ve; bệnh cũng có thể lây truyền do vận chuyển trâu, bò mang mầm bệnh, sử dụng chung máng uống, khu vực cho ăn, sữa, tinh dịch và qua tiếp xúc trực tiếp.

- Thời gian ủ bệnh trung bình khoảng 4-14 ngày. Tỷ lệ trâu, bò mắc bệnh khoảng 10 - 20%; tỷ lệ chết khoảng 1 - 5%.

- Triệu chứng chính của bệnh bao gồm: sốt cao (có thể trên 41 °C), bỏ ăn, giảm tiết sữa, da và niêm mạc nổi những nốt sần có đường kính khoảng 2-5 cm, đặc biệt ở vùng da, cổ, đầu, bầu vú, cơ quan sinh dục và vùng đáy chậu.

(Chi tiết về bệnh viêm da nổi cục có Phụ lục kèm theo).

2. Tình hình bệnh Viêm da nổi cục trên thế giới và khu vực:

- Bệnh Viêm da nổi cục là dịch bệnh địa phương tại hầu hết các nước Châu Phi. Từ năm 2012, bệnh đã lây lan nhanh sang khu vực Trung Đông, Đông và Nam Âu, Ban Cảng, khu vực biên giới Á-Âu, Nga và Kazzakhstan.

Từ năm 2013 đến nay, bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò (do vi rút) đã xảy ra tại một số nước trong khu vực Châu Á, đặc biệt thời gian gần đây, dịch bệnh có chiều hướng gia tăng tại Trung Quốc, trong đó có các ổ dịch xảy ra tại các địa phương gần với biên giới Việt Nam (cách khoảng 200 km).

3. Chủ động triển khai các biện pháp ngăn chặn nguy cơ xâm nhiễm bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò vào thị xã:

a) UBND các xã, phường:

- Tổ chức thông kê toàn bộ các hộ chăn nuôi gia súc (trâu, bò, dê, cừu) trên địa

bàn.

- Giám sát chặt chẽ chăn nuôi trâu, bò trên địa bàn đến thôn, làng, bản, tổ dân phố và đến hộ chăn nuôi; kiểm soát vận chuyển, mua bán, giết mổ, tiêu thụ trâu, bò (sản phẩm trâu, bò) trên địa bàn; kịp thời phát hiện trâu, bò có biểu hiện bệnh Viêm da nổi cục báo cho các đơn vị chuyên môn để có hướng xử lý.

- Tăng cường thông tin, tuyên truyền đến người chăn nuôi hiểu rõ về sự nguy hiểm của bệnh Viêm da nổi cục để thực hiện đồng bộ các biện pháp kiểm soát nguy cơ bệnh xâm nhiễm vào địa bàn thị xã.

- Tuyệt đối không nhập trâu, bò (sản phẩm trâu, bò) không rõ nguồn gốc xuất xứ, chưa qua kiểm dịch vào địa bàn.

- Hướng dẫn người chăn nuôi chăm sóc, nuôi dưỡng, quản lý đàn trâu, bò và áp dụng các biện pháp vệ sinh phòng bệnh như: Thường xuyên vệ sinh chuồng trại, tiêu độc, khử trùng khu vực chăn nuôi, thực hiện tiêm phòng đầy đủ các loại vắc xin định kỳ theo quy trình nuôi và tiêm phòng bệnh Viêm da nổi cục cho trâu, bò khi có khuyến cáo của Chi cục Chăn nuôi và Thú y.

- Báo cáo định kỳ, đột xuất tình hình dịch bệnh và kết quả triển khai công tác phòng, chống dịch bệnh theo quy định.

b) Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã:

- Phổ biến, hướng dẫn cho địa phương, cơ sở chăn nuôi tập trung tăng cường theo dõi đàn vật nuôi, cách nhận biết trâu, bò nhiễm bệnh Viêm da nổi cục và cách phòng, chống dịch bệnh có hiệu quả.

- Tổ chức thực hiện kiểm dịch động vật, kiểm soát giết mổ động vật và sản phẩm động vật theo đúng quy định hiện hành.

- Chủ động phối hợp với chính quyền địa phương theo dõi, giám sát và ứng phó bệnh Viêm da nổi cục (nếu phát hiện có sự xuất hiện); lấy mẫu, bảo quản, vận chuyển đến phòng xét nghiệm được chỉ định theo hướng dẫn của Cục Thú y để xét nghiệm, xác định nguyên nhân.

- Tổng hợp, báo cáo tình hình dịch bệnh Viêm da nổi cục và kết quả thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch bệnh về phòng Kinh tế để tham mưu UBND thị xã báo cáo Sở Nông nghiệp và PTNT, UBND tỉnh theo dõi, chỉ đạo.

Nhận được Công văn này, đề nghị Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã; Ủy ban nhân dân các xã, phường khẩn trương triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- UBND thị xã (báo cáo);
- Lưu VT.

**KT. TRƯỞNG PHÒNG
PHÓ TRƯỞNG PHÒNG**

Phan Vĩnh Tân

PHỤ LỤC: MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM CỦA BỆNH VIÊM DA NỔI CỤC TRÊN TRÂU, BÒ

(Ban hành kèm theo Công văn số :229/KT , ngày 03 /9/2020 của phòng Kinh tế thị xã)

1. Đặc điểm chung:

- Bệnh Viêm da nổi cục (tên tiếng Anh là Lumpy Skin Disease, viết tắt là LSD), còn được gọi là bệnh Viêm da nổi cục truyền nhiễm hoặc bệnh Da sần, là bệnh truyền nhiễm do một loại vi rút thuộc họ *Poxviridae* gây ra trên trâu, bò. Vi rút không gây bệnh trên người. Đường truyền lây chủ yếu qua côn trùng đốt như muỗi, ruồi, ve; bệnh cũng có thể lây truyền do vận chuyển trâu, bò mang mầm bệnh, sử dụng chung máng uống, khu vực cho ăn, sữa, tinh dịch và qua tiếp xúc trực tiếp.

- Dịch bệnh xảy ra theo mùa, chủ yếu vào những tháng ẩm, khi côn trùng hoạt động mạnh và phong phú nhất, gây thiệt hại về năng suất do sản lượng sữa giảm mạnh, giảm khả năng sinh sản, sảy thai, tổn thương da, giảm tăng trọng và có thể chết, gây tổn thất về kinh tế do hạn chế vận chuyển và thương mại.

2. Đặc điểm của vi rút gây bệnh:

- Vi rút gây bệnh Viêm da nổi cục thuộc họ *Poxviridae*, chi *Capripoxvirus*, cùng chi với vi rút gây bệnh Đậu trên dê, cừu.

- Vi rút có thể bị tiêu diệt ở nhiệt độ 55°C trong 2 giờ, 65°C trong 30 phút. Vi rút có thể được hồi phục từ những nốt sần trên da được giữ ở nhiệt độ -80°C trong 10 năm và dịch nuôi cấy mô nhiễm vi rút được bảo quản ở nhiệt độ 4°C trong 6 tháng.

- Vi rút nhạy cảm với môi trường pH kiềm hoặc axít; có thể tồn tại ở môi trường pH = 6,6 - 8,6 trong 5 ngày ở nhiệt độ 37°C.

- Hóa chất sử dụng để diệt vi rút Viêm da nổi cục bao gồm ether (20%), chloroform, formalin (1%), phenol (2% trong 15 phút), sodium hypochlorite (2 - 3%), hợp chất iodine (pha loãng 1:33), Virkon (2%), hợp chất amoni bậc bốn (0,5%) và một số chất tẩy rửa như sodium dodecyl sulphate.

- Vi rút Viêm da nổi cục rất ổn định, tồn tại trong thời gian dài ngoài môi trường, đặc biệt là ở dạng vảy khô; tồn tại trong các nốt da hoại tử trên 33 ngày, trong các lớp vảy khô lên đến 35 ngày và ít nhất 18 ngày trong da phơi khô. Vi rút nhạy cảm với ánh sáng mặt trời và chất tẩy rửa có chứa dung môi lipid, nhưng trong điều kiện môi trường tối và ẩm ướt, ví dụ như chuồng trại bị ô nhiễm, vi rút có thể tồn tại trong nhiều tháng.

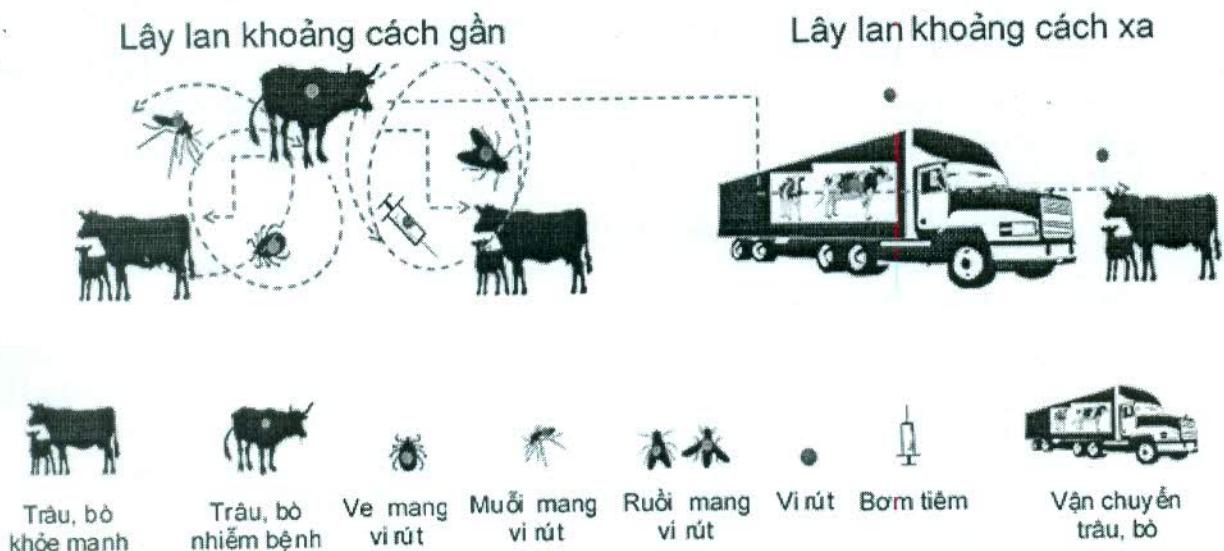
3. Đặc điểm dịch tễ:

- Động vật mẫn cảm với vi rút Viêm da nổi cục là trâu, bò. Tỷ lệ trâu, bò mắc bệnh khoảng 10 - 20%; tỷ lệ chết khoảng 1 - 5%. Thời gian ủ bệnh trung bình khoảng 4 - 14 ngày.

- Côn trùng chân đốt được xem là véc tơ truyền bệnh Viêm da nổi cục. Mặc dù đến nay chưa xác định được véc tơ truyền bệnh cụ thể, muỗi, ruồi cắn và ve đực có thể đóng vai trò quan trọng trong việc làm lây truyền vi rút. Vai trò của các véc tơ truyền bệnh là khác nhau giữa các khu vực địa lý khác nhau, phụ thuộc vào nguồn và đặc điểm của mỗi loại véc tơ. Trâu, bò đực nhiễm bệnh có thể bài thải vi rút qua tinh dịch; tuy nhiên đến nay vẫn chưa có bằng chứng về đường lây truyền bệnh Viêm da nổi cục thông qua tinh dịch. Ngoài ra, cũng chưa rõ có hay không việc truyền lây vi rút qua đường thức ăn và nước uống nhiễm mầm bệnh. Tiếp xúc trực tiếp được cho là không đóng vai trò quan trọng trong lây truyền vi rút Viêm da nổi cục.

- Các nốt sần và vảy da chứa một lượng vi rút Viêm da nổi cục tương đối cao. Vi rút có thể được phân lập từ những bệnh phẩm này trong 35 ngày và có thể lâu hơn. Vi rút có thể được phân lập từ máu, nước bọt, dịch tiết ở mắt và mũi và tinh dịch. Vi rút được tìm thấy trong máu trong khoảng từ 7 đến 21 ngày sau khi nhiễm bệnh, với mức độ thấp hơn so với trong các nốt sần ở da tại cùng thời điểm lấy mẫu. Sự bài thải của vi rút trong tinh dịch có thể kéo dài tới 42 ngày. Cũng có bằng chứng về sự lây truyền vi rút qua nhau thai. Vi rút Viêm da nổi cục không gây bệnh mạn tính. Một số động vật bị bệnh không biểu hiện triệu chứng lâm sàng, nhưng mang vi rút trong máu và có thể truyền bệnh cho động vật khỏe thông qua côn trùng hút máu.

Sơ đồ minh họa đường truyền lây của virus gây bệnh Viêm da nổi cục

4. Phân bố bệnh:

- Bệnh Viêm da nổi cục là dịch bệnh địa phương tại hầu hết các nước Châu Phi. Từ năm 2012, bệnh đã lây lan nhanh sang khu vực Trung Đông, Đông Nam Châu Âu, Ban-căng, biên giới Á – Âu, Nga và Kazzakhstan. Bệnh Viêm da nổi cục đã và đang xảy ra trên diện rộng tại Thổ Nhĩ Kỳ, khi có tới 131 ổ dịch được ghi nhận trong năm 2019.

- Theo thông tin từ Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên hiệp quốc (FAO), từ năm 2013 đến nay, bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò đã xảy ra tại một số nước như thuộc khu vực Châu Á như: các nước thuộc khu vực Trung Đông, Ấn Độ, Bangladesh, Nepal, Trung Quốc,...; cụ thể:

+ Tại khu vực Tây Á và Trung Á, bệnh được ghi nhận xuất hiện từ năm 2013 và tiếp tục xảy ra từ đó đến nay.

+ Tại khu vực Nam Á, bệnh Viêm da nổi cục được ghi nhận lần đầu tiên vào tháng 8/2019 tại Ấn Độ, sau đó bệnh được ghi nhận tại Bangladesh vào tháng 9/2019.

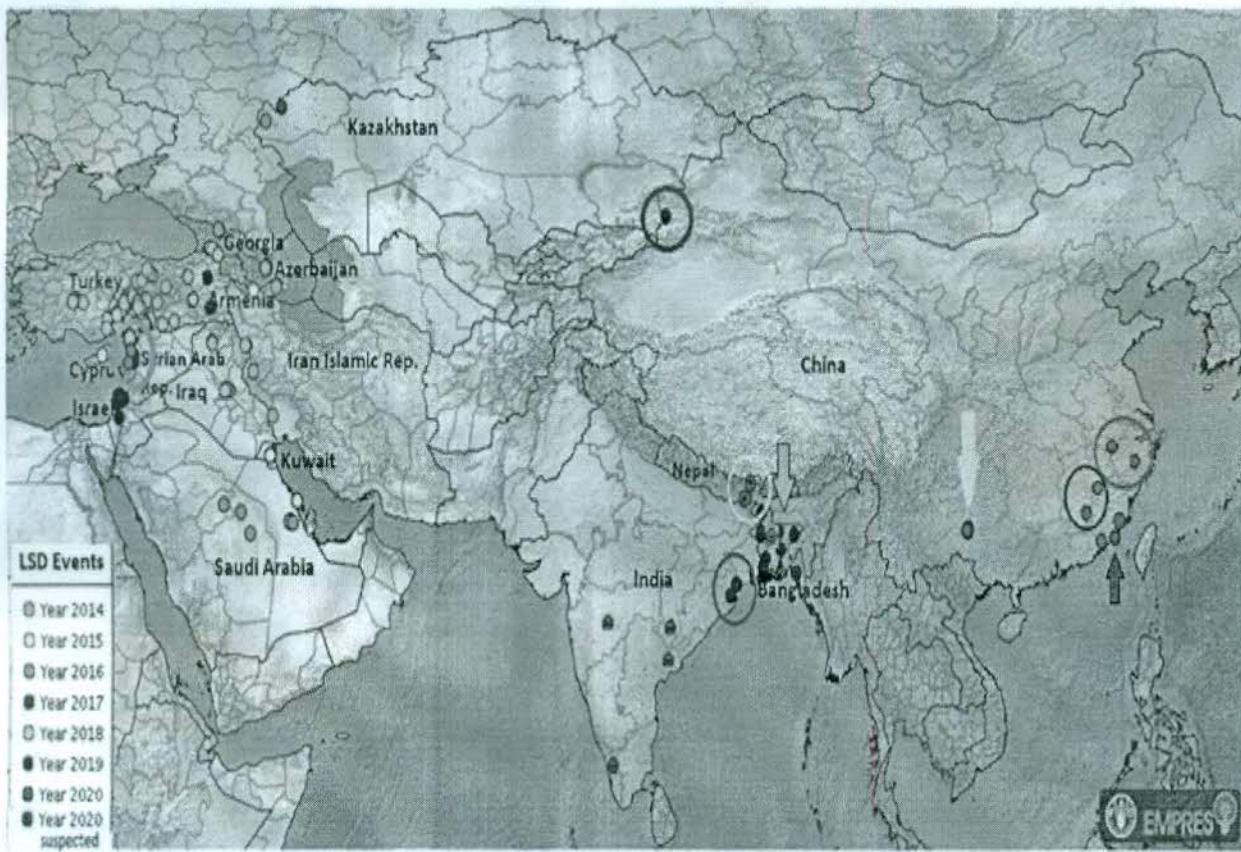
+ Tại Ấn Độ, bệnh Viêm da nổi cục được báo cáo lần đầu tiên cho Tổ chức Thú y thế giới (OIE) vào ngày 18/9/2019 tại bang Odisha; các trường hợp nghi ngờ mắc bệnh Viêm da nổi cục cũng được báo cáo trong khoảng thời gian tháng 9/2019 đến tháng 7/2020 tại 4 bang.

+ Tại Bangladesh, bệnh Viêm da nổi cục được xác nhận tại 8 đơn vị địa lý trong giai đoạn từ tháng 9 - 12/2019; các ổ dịch nghi ngờ được ghi nhận vào tháng 5 – 6/2020.

+ Tại Nepal, vào tháng 7/2020, phát hiện một số bò bệnh với triệu chứng điển hình của bệnh Viêm da nổi cục tại một tỉnh cực Đông của Nepal. Đang chờ kết quả xét nghiệm trong phòng thí nghiệm.

+ Tại Trung Quốc, ổ dịch đầu tiên được ghi nhận vào tháng 8/2019 tại khu vực Tân Cương; tính đến ngày 27/7/2020, tổng số đã phát hiện 13 ổ dịch bệnh Viêm da nỗi cục tại nước này; đặc biệt trong khoảng thời gian từ ngày 15-20/7/2020, đã ghi nhận 5 ổ dịch mới tại tỉnh Quảng Tây (cách biên giới với Việt Nam khoảng 200 km).

Bản đồ phân bố các ổ dịch Viêm da nỗi cục trâu, bò tại Châu Á, từ 01/01/2014 đến 29/7/2020 (theo năm xuất hiện) Nguồn: FAO

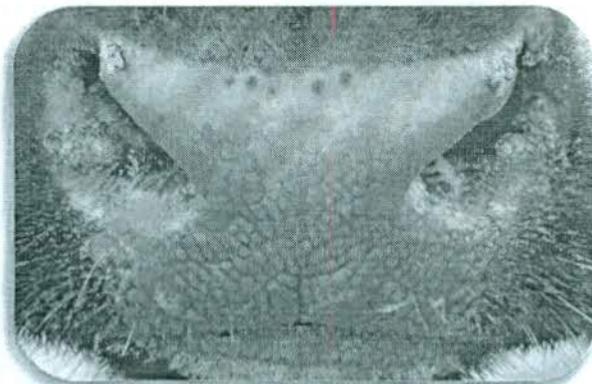
5. Triệu chứng, bệnh tích: Trâu, bò mắc bệnh có những dấu hiệu dưới đây:

- Sốt cao, có thể trên 41°C.
- Giảm năng suất sữa rõ rệt ở gia súc đang cho con bú.
- Suy nhược, bò ăn và hốc hác.
- Viêm mũi, viêm kết mạc và tiết nhiều nước bọt.
- Sung hạch bạch huyết bè mặt.
- Hình thành các nốt sần có đường kính từ 2–5 cm, đặc biệt là ở da đầu, cổ, chân, bầu vú, cơ quan sinh dục và đáy chậu trong vòng 48 giờ sau khi bắt đầu phản ứng sốt. Các nốt sần này có hình tròn, chắc, tròn và nhô cao, liên quan đến da, mô dưới da và đôi khi cả các cơ bên dưới.
  - Các nốt sần lớn có thể bị hoại tử và cuối cùng là xơ hóa và tồn tại trong vài tháng; để lại các vết sẹo có thể tồn tại vĩnh viễn.
  - Các mụn nước, vết hoại tử và vết loét có thể xuất hiện ở màng nhầy của miệng và đường tiêu hóa cũng như trong khí quản và phổi.
  - Các chân và các bộ phận vùng bụng khác của cơ thể, chẳng hạn như bao da, ức, bìu và âm hộ, có thể bị tiết dịch, khiến con vật không muôn di chuyển.
  - Bò đực có thể bị vô sinh vĩnh viễn hoặc tạm thời.
  - Bò mang thai có thể sảy thai và động dục trong vài tháng.

Một số hình ảnh về dấu hiệu bệnh Viêm da nổi cục

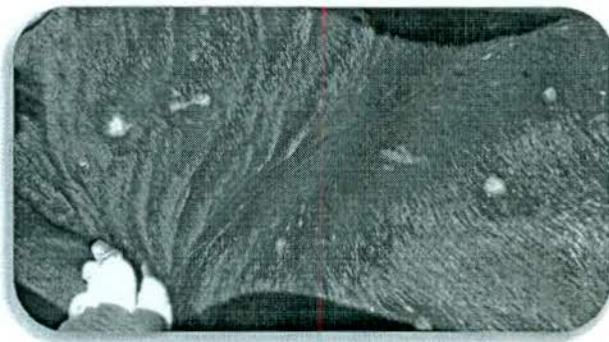
Các nốt sần trên da

Tổn thương ở vùng mũi gia súc

Tổn thương và loét ở núm vú

Vảy, loét, sẹo trên da

6. Chẩn đoán bệnh:

- Chẩn đoán sơ bộ tại thực địa dựa trên những biểu hiện như sốt và các nốt sần đặc trưng trên da trâu, bò mắc bệnh.

- Chẩn đoán tại thực địa cần được xác nhận bằng xét nghiệm trong phòng thí nghiệm các mẫu da tổn thương, vảy, máu được chống đông bằng EDTA hoặc gạc nước bọt. Vảy và da dễ thu mẫu và có thể được gửi đi mà không cần bảo quản trong môi trường vận chuyển mà có thể để trong ống lấy mẫu sạch hoặc các loại dụng cụ khác.

7. Phòng, chống bệnh:

- Kinh nghiệm phòng, chống dịch bệnh tại các nước Châu Âu và Tây Á cho thấy các biện pháp phòng, chống bệnh chính bao gồm: Phát hiện sớm các trường hợp trâu, bò mắc bệnh, tiêu hủy trâu, bò mắc bệnh, tiêm phòng vắc xin Viêm da nổi cục cho trâu, bò.

- Đối với những nước không có dịch bệnh, cần hạn chế nhập khẩu trâu, bò và một số sản phẩm trâu, bò; áp dụng biện pháp giám sát phát hiện bệnh trong phạm vi tối thiểu là 20km từ quốc gia hoặc vùng có dịch.

- Đối với những nước có dịch bệnh, hạn chế vận chuyển trâu, bò trong khu vực có dịch; tiêu hủy trâu bò biểu hiện triệu chứng lâm sàng và tiêm